

Reacties WAR nav vraag afschaling

From: [redacted] <[redacted]@uva.nl>
Sent: woensdag 22 april 2020 16:27
To: [redacted]@radboudumc.nl; [redacted]@uu.nl;
 [redacted]@amsterdamumc.nl
Cc: [redacted]@uu.nl; [redacted]@maastrichtuniversity.nl; [redacted]@fsw.leidenuniv.nl;
 CoronaGedragsUnit <[redacted]@rivm.nl>; [redacted]@amsterdamumc.nl;
 [redacted]@media-gezondheid.nl; [redacted]@essb.eur.nl; [redacted]@maastrichtuniversity.nl;
 [redacted]@essb.eur.nl; [redacted]@ggdgelderlandzuid.nl; [redacted]@umcg.nl; [redacted]
 <[redacted]@uva.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted]
 <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted]
 <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>

Subject: RE: Verzoek

Ha allen,

Hieronder is al veel behartenswaardig en bruikbaar gemaïld.

Voor mijn inzending heb ik een snelle scan gemaakt van de meest effectieve BCTs zoals die naar voren komen uit reviews/meta-analyses van interventies op gebied van eten/bewegen/genotsmiddelen.

Deze artikelen had ik al eerder voor ander doel verzameld, dus is zeker nog niet compleet (project in progress), maar mijn eerste indruk geeft denk ik wel goed beeld.

Mijn (incomplete) verzameling tot nu toe is hier down te loaden:

<https://filesender.surf.nl/?s=download&token=0ffc45a4-6ad6-46eb-b588-f88f600ae44b>

Bij gedragingen als diëting, gezond eten, exercising komt uit vrijwel alle reviews hands-down 1 BCT als meest effectief maar voren:

- **self-monitoring** (soms in combi met feedback),
- op afstand gevolgd door **instructie, goal setting, practice/rehearsal**.
- Af en toe wordt self-monitoring aangevuld met de BCT dat dit kan worden gebruikt voor bijsturen van je gedrag (**review of behavioral goals**; ik vermoed dat ze bedoelen bijstellen tot meer reeel doel, maar zelf denk ik dat dit ook zou kunnen betekenen/moeten zijn nadenken over waarom een gedragsdoel niet is gelukt en het volgende dag beter doen).

Bij verslavingsgedrag/genotsmiddelen zijn de meest effectieve BCTs:

- motiveren door **communicatie over consequenties van gewenste en ongewenste gedrag**,
- **sociale steun stimuleren/faciliteren**,
- **moeilijke situaties bespreken**,
- **doelen stellen**.
- **Action planning**
- En ook wel **feedback** en **monitoren**, maar veel en veel minder prominent dan bij diëting en exercising.

Is dit nu bruikbaar voor de huidige crisis. Een essentieel verschil zou kunnen zijn dat deelnemers aan interventies uit de literatuur dit meestal vrijwillig doen en vaak hoog scoren op willen (of op zijn minst willen willen). Kort door de bocht is kern van het probleem het kunnen. In de huidige crisis

heeft niemand zich aangemeld voor de interventie. En de media en mijn eigen ogen en oren volgend, is het willen aan het teruglopen.

Neemt niet weg dat bovenstaande BCTs bewezen effectief zijn gebleken bij volhouden van gedrag tot goed einde (met alle kanttekeningen die je bij interventie-onderzoek kan plaatsen, maar dit is the best we have).

Hiervan zit naar mijn gevoel de overheidscommunicatie op de ratio. Argumenten over consequenties. Samenvattend: als we braaf zijn, gaat het goed. Als we niet meer braaf zijn, gaat het weer fout.

Er moet meer gebeuren. Bovenstaande BCTs zijn dan kandidaten om te bekijken, maar vind ik soms wel lastig te vertalen. Neem nu bv. self-monitoring dat meest effectief is bij dieting en exercising. Hoe stimuleer je self-monitoring bij 17 miljoen mensen bij gedrag dat van bovenaf zonder inspraak wordt opgelegd. Dan zie ik meer in kwalitatief onderzoek naar wat er misgaat bij behalen doelen en dan tips communiceren. Ik heb dan goede hoop dat de mensen die wel willen, maar het niet goed doen dit wel herkennen en dit hen kan helpen het beter te doen.

Een snel opkomend probleem op dit moment voor gedragsbehoud is niet meer willen. En ook zoals hieronder al opgemerkt, zullen mensen hun eigen grenzen gaan opzoeken. Eens met Denise dat we dit positief kunnen invullen namelijk hoe mensen creatief de richtlijnen invullen, maar dat wel veilig blijven doen. Maar ik vermoed ook dat er veel creatieve niet-veilige naar zich toerekenen zal ontstaan. Als minderjarigen op 1,5 meter mogen sporten, waarom zouden onze 18-25 jarige studenten dat niet mogen ("we blijven toch op 1,5 meter"). Wie gelooft er dat jongeren echt op 15 meter blijven als ze met een groep gaan sporten? En als het in georganiseerd verband op sportterrein mag, dan mag hetzelfde toch ook wel op het veldje bij ons in de buurt, etc.

Om mensen te motiveren/overtuigen om zich aan de gedragsmaatregelen te houden, moet er denk ik niet alleen rationeel met argumenten worden gecommuniceerd, waarop nu veel nadruk ligt, maar moeten veel meer dimensies van gedragsdeterminanten erbij betrokken. Ik denk met name aan emoties, sociale invloeden, en waarden/normen.

Kortheidshalve maak ik hierbij reclame voor deze drie analyses op een website van de UvA waar o.a ik en ons medelid [redacted] hier nog e.e.a. zeggen over hoe nu verder.

<https://www.uva.nl/shared-content/faculteiten/nl/faculteit-der-maatschappij-en-gedragswetenschappen/nieuws/2020/04/kan-de-persconferentie-17-miljoen-nederlanders-blijvend-motiveren.html>?

Groet,

[redacted]

From: [redacted]@radboudumc.nl <[redacted]@radboudumc.nl>
Sent: woensdag 22 april 2020 16:18
To: [redacted]@uu.nl; [redacted]@amsterdamumc.nl
Cc: [redacted]@uu.nl; [redacted]@maastrichtuniversity.nl; [redacted]@fsw.leidenuniv.nl;
 [redacted]@rivm.nl; [redacted]@amsterdamumc.nl; [redacted]@media-gezondheid.nl;
 [redacted]@essb.eur.nl; [redacted]@maastrichtuniversity.nl; [redacted]@essb.eur.nl;
 [redacted]@ggdgelderlandzuid.nl; [redacted] <[redacted]@uva.nl>;
 [redacted]@umcg.nl; [redacted] <[redacted]@uva.nl>; [redacted]@rivm.nl;
 [redacted]@rivm.nl; [redacted]@rivm.nl; [redacted]@rivm.nl;

5.1.2e @rivm.nl

Subject: Re: Verzoek

en oog voor de grenzen aan zelfredzaamheid - zie rapport van RVS van gisteren over daklozen

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e
5.1.2e

Radboud University Medical Center
Department of Primary and Community Care
Postbox 9101 6500 HB Nijmegen, the Netherlands (68)
Tel: + 5.1.2e Mobile: +31 5.1.2e
Visiting adress: Geert Grooteplein 21 route 117

Van: 5.1.2e) <5.1.2e @uu.nl>

Verzonden: woensdag 22 april 2020 15:04

Aan: 5.1.2e

CC: 5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e ; CoronaGedragUnit;
5.1.2e ; 5.1.2e @media-gezondheid.nl; 5.1.2e @essb.eur.nl; 5.1.2e (GVO);
5.1.2e @essb.eur.nl; 5.1.2e @ggdgelderlandzuid.nl; 5.1.2e
5.1.2e @uva.nl; 5.1.2e @umcg.nl; 5.1.2e @uva.nl; 5.1.2e ;
5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e

Onderwerp: Re: Verzoek

En rechtvaardigheid en solidariteit want niet iedereen is al even empowered, ik zou het niet alleen op het recht van de sterkste aan willen laten komen wat is wat er kan gebeuren zonder kader.

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 22 apr. 2020 om 14:22 heeft 5.1.2e .

<5.1.2e @amsterdamumc.nl> het volgende geschreven:

Mee eens.

Een beroep op de verstandige en verantwoordelijke burger lijkt mij goed. Termen zoals keuzevrijheid, empowerment en resilience horen daar ook bij

vrgr

5.1.2e

<Outlook-0cy32ar5.png>

5.1.2e 5.1.2e
Amsterdam UMC, Vrije Universiteit Amsterdam

Department of Public and Occupational Health | room 5.1.2e
 Amsterdam Public Health research institute
 Van der Boechorststraat 7, 1081 BT Amsterdam, NL
 T +31(0)20 5.1.2e | E 5.1.2e @amsterdamumc.nl
 www.amsterdamumc.nl | www.vumc.nl | www.amsterdam-public-health.org
 | www 5.1.2e .com

Zie ook het zomernummer 2018 van het populair wetenschappelijk tijdschrift [Skepter](#)

<Outlook-fmdkc0ol.png>

Van: 5.1.2e) < 5.1.2e @uu.nl >

Verzonden: woensdag 22 april 2020 13:51

Aan: 5.1.2e) < 5.1.2e @uu.nl >; 5.1.2e
 < 5.1.2e @maastrichtuniversity.nl >; 5.1.2e , < 5.1.2e @amsterdamumc.nl >;
 5.1.2e . < 5.1.2e @fsw.leidenuniv.nl >; CoronaGedragsUnit < 5.1.2e @rivm.nl >;
 5.1.2e . < 5.1.2e @amsterdamumc.nl >; 5.1.2e .
 < 5.1.2e @amsterdamumc.nl >; 5.1.2e @media-gezondheid.nl' < 5.1.2e @media-
 gezondheid.nl >; 5.1.2e @essb.eur.nl' < 5.1.2e @essb.eur.nl >; 5.1.2e
 < 5.1.2e @maastrichtuniversity.nl >; 5.1.2e @essb.eur.nl' < 5.1.2e @essb.eur.nl >;
 5.1.2e @ggdgelderlandzuid.nl' < 5.1.2e @ggdgelderlandzuid.nl >;
 5.1.2e @radboudumc.nl' < 5.1.2e @radboudumc.nl >;
 5.1.2e @uva.nl' < 5.1.2e @uva.nl >; 5.1.2e @umcg.nl'
 < 5.1.2e @umcg.nl >; 5.1.2e @uva.nl' < 5.1.2e @uva.nl >
CC: 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl >; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl >; 5.1.2e
 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl >; 5.1.2e < 5.1.2e @rivm.nl >; 5.1.2e
 < 5.1.2e @rivm.nl >

Onderwerp: RE: Verzoek

Dag allen,

In aanvulling op het voorgaande denk ook ik dat we onze scope iets moeten verruimen en niet alleen kijken naar strikte adherence aan de richtlijnen (met name wb physical distancing) maar ook ruimte moeten geven aan de groeiende roep om creatieve initiatieven om zo veilig als het gaat het leven weer op te pakken (dit geluid was al te beluisteren maar klinkt luider na de persconferentie van gisteren).

Er ligt nu een sterke nadruk op navolgen van de richtlijnen omdat er zorg bestaat dat mensen anders slordig worden in het navolgen van de richtlijnen of zich er zelfs actief tegen zouden ageren. Maar er is natuurlijk ook een tussenpositie mogelijk waarin mensen zich in beginsel wel willen houden aan de richtlijnen maar zoeken naar mogelijkheden om het leven weer (zo goed en zo kwaad als het gaat) op te pakken, met name als het gaat om bijvoorbeeld werk en middelbare school/universiteit. Ik laat hierbij expliciet vrijetijdsbesteding (festivalbezoek e.d. buiten beschouwing). In het zoeken naar mogelijkheden om weer te werken/studeren, stuiten mensen al gauw op de fysieke

afstandsregel en zullen zij willen experimenteren met andere vormen van veilig gedrag dat al dan niet geaccomodeerd wordt door overheidsmaatregelen (denk aan monitoring/contactonderzoek in combinatie met testen zoals bijvoorbeeld in Duitsland gebeurt, maar ook aan het inmiddels verhitte mondkapjesdebat).

Zouden wij in de enquête rekening kunnen houden met dit soort initiatieven en die inventariseren, bijvoorbeeld in termen van behoefte aan dit soort nieuwe regels. Ik denk dat we moeten waken voor een valse tegenstelling tussen gehoorzame vs ongehoorzame burgers maar juist in kaart zouden moeten brengen hoe verantwoordelijke burgers zelf proberen uit te vinden hoe ze in het 'nieuwe normaal' verder kunnen met hun leven. Met name als het gaat om de belangrijke kwestie van 'gedragsbehoud' is het relevant om te kijken naar de rol van zeggenschap/control over het eigen gedrag. Zie in dat verband ook de stukken van 5.1.2e en 5.1.2e over de mondkapjes die wijzen op het psychologisch voordeel van mondkapjes. Anderen wijzen vooral naar de irrationele burger die behoefte zou hebben aan schijnveiligheid (recent nog Carsten de Dreu op de voorpagina van de NRC). In het licht van beleid van andere landen mbt mondkapjes en de recente Harvard studie over de voordelen van mondkapjes, zijn burgers wellicht minder irrationeel dan we denken. Maar minstens zo belangrijk is dat dit soort maatregelen waarbij mensen zelf iets kunnen doen (ipv alleen maar doen wat de overheid hen oplegt) kan bijdragen aan draagvlak om zich nog lange tijd 'anders dan normaal' te gedragen.

Groet

5.1.2e

From: 5.1.2e) <5.1.2e @uu.nl>
Sent: woensdag 22 april 2020 13:05
To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @maastrichtuniversity.nl; 5.1.2e
 <5.1.2e @amsterdamumc.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @fsw.leidenuniv.nl>;
 CoronaGedragsUnit <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e
 <5.1.2e @amsterdamumc.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @amsterdamumc.nl>;
 5.1.2e @media-gezondheid.nl' <5.1.2e @media-gezondheid.nl>; 5.1.2e @essb.eur.nl'
 <5.1.2e @essb.eur.nl>; 5.1.2e 5.1.2e @maastrichtuniversity.nl;
 5.1.2e @essb.eur.nl' <5.1.2e @essb.eur.nl>; 5.1.2e @ggdgelderlandzuid.nl'
 <5.1.2e @ggdgelderlandzuid.nl>; 5.1.2e @radboudumc.nl'
 <5.1.2e @radboudumc.nl>; 5.1.2e @uva.nl'
 <5.1.2e @uva.nl>; 5.1.2e) <5.1.2e @uu.nl>;
 5.1.2e @umcg.nl' <5.1.2e @umcg.nl>; 5.1.2e @uva.nl'
 <5.1.2e @uva.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e
 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e
 <5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: Verzoek

Mijn laatste bericht hierover; bijgevoegd het document dat de Franse regering heeft geproduceerd. Lijkt mij een interessant voorbeeld om te overwegen.

CORONAVIRUS		DÉCONFINEMENT À PARTIR DU 11 MAI, CE QUE L'ON SAIT	
	À partir du 11 mai 2020	Les conditions	
Écoles, collèges, lycées	Réouverture partielle et progressive.	À des rythmes différents selon les classes <ul style="list-style-type: none"> ■ Semaine du 11 mai: grandes sections de maternelle, CP et CM2. ■ Semaine du 18 mai: 6e, 3e, 1ère, Terminale, atelier industriel (lycée professionnel). ■ Semaine du 25 mai: tous les élèves, par petits groupes. 	
Enseignement supérieur	Pas de réouverture.	Les universités ne rouvriront qu'après l'été.	
Entreprises	Réouverture progressive.	Mesures de distanciations sociales devront être respectées.	
Pour les personnes vulnérables et les personnes âgées	Confinement fortement recommandé mais non obligatoire.	Limiter au maximum les sorties, respecter impérativement les mesures barrières, porter un masque lors de toute sortie.	
Transports en commun	Retour progressif à la normale.	Le port du masque obligatoire envisagé.	
Hôtels, restaurants	Réouverture non autorisée.	Aucune date n'a encore été arrêtée.	
Commerces	Réouverture possible sous conditions.	Mesures de distanciations sociales devront être respectées.	
Cinéma, théâtres, salles de spectacles et musées	Réouverture non autorisée.	Tous les grands festivals annulés au moins jusqu'à mi-juillet.	
Tests	500 000 tests par semaine.	Mesures de distanciations sociales devront être respectées.	
TGV Inoui, Ouigo, Intercités, Eurostar, Thalys, Transilien et TER	Le port obligatoire du masque réclamé par le PDG de la SNCF, mais la SNCF ne pourra pas fournir des masques à tous ses clients.	Gel hydroalcoolique sera disponible dans les gares et les trains.	
Aéroports de Paris	Retour progressif à la normale.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Mesures de distanciations sociales, ■ marquages au sol, ■ gel hydroalcoolique à disposition. Des caméras thermiques sont en test pour détecter les passagers qui auraient de la fièvre.	
Mariages, anniversaires, réunions de famille	À éviter.	Tous rassemblements de plusieurs dizaines de personnes devront être évités pendant plusieurs mois.	
Vacances d'été	Possibles mais probablement en France.	Voyager à l'étranger restera encore difficile pendant encore plusieurs mois.	

Sources: gouvernement, médias.

VISACTU

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e Padualaan 14, Utrecht | Postal address: PO Box 5.1.2e 3508 TC,
 Utrecht, the Netherlands | Phone: +31 5.1.2e | e-mail: 5.1.2e @uu.nl | Skype:
 5.1.2e |

From: 5.1.2e)
Sent: woensdag 22 april 2020 12:55
To: 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @maastrichtuniversity.nl>; 5.1.2e
 <5.1.2e @amsterdamumc.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @fsw.leidenuniv.nl>;
 CoronaGedragUnit <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e
 <5.1.2e @amsterdamumc.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @amsterdamumc.nl>;
 5.1.2e @media-gezondheid.nl' <5.1.2e @media-gezondheid.nl>; 5.1.2e @essb.eur.nl'
 <5.1.2e @essb.eur.nl>; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @maastrichtuniversity.nl>;
 5.1.2e @essb.eur.nl' <5.1.2e @essb.eur.nl>; 5.1.2e @ggdgelderlandzuid.nl'
 <5.1.2e @ggdgelderlandzuid.nl>; 5.1.2e @radboudumc.nl'
 <5.1.2e @radboudumc.nl>; 5.1.2e @uva.nl'
 <5.1.2e @uva.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @uu.nl>;
 5.1.2e @umcg.nl' <5.1.2e @umcg.nl>; 5.1.2e @uva.nl'
 <5.1.2e @uva.nl>
Cc: 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e
 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e
 <5.1.2e @rivm.nl>

Subject: RE: Verzoek

En nog een toevoeging van mij.

Wat mij belangrijk lijkt als onderdeel van volhouden in tijden van het afbouwen van de lockdown is dat mensen een idee hebben van wat het plan/tijdspad en wat de voorwaarden zijn voor de volgende stappen. Ik twijfelde eerder om dit voor te stellen omdat er allerlei haken en ogen aan zitten, maar de Franse regering doet het al. Het is belangrijk dat het mensen beseffen dat het een schema op hoofdlijnen is, niet een routeschema van de bus. De condities moeten helder zijn en het moet ook duidelijk zijn dat vooraf niet exact te bepalen is wanneer de volgende stap gezet kan worden, maar het idee van een tijdspad kan mensen zicht geven op het licht aan het einde van de tunnel.

5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
 5.1.2e Faculty of Social and
 Behavioural Sciences | Utrecht University | Visiting address: Room 5.1.2e Sjoerd
 Groenman building, Padualaan 14, Utrecht | Postal address: PO Box 5.1.2e 3508 TC,
 Utrecht, the Netherlands | Phone: +31 5.1.2e | e-mail: 5.1.2e @uu.nl | Skype:
 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @ggdgelderlandzuid.nl';
 5.1.2e @radboudumc.nl'; 5.1.2e @uva.nl'; 5.1.2e
 (5.1.2e); 5.1.2e @umcg.nl'; 5.1.2e @uva.nl'
Cc: 5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e
Subject: RE: Verzoek

Beste 5.1.2e en allemaal,

Als interdisciplinair sociale wetenschapepr sluit ik me graag aan bij de suggesties van 5.1.2e mbt bredere processen en expertise. In de sociale/gezondheidspsychologie is een (kleine) literatuur rondom gedragsbehoud die relevant is. Ik denk zelf aan de volgende factoren, waarvan ik een aantal al op andere momenten heb gesuggereerd, excuus voor de herhaling:

- Versterken van percepties van persoonlijke relevantie van maatregelen
- Zorgen voor positieve feedback van gedragsverandering
- Duidelijker dan nu communiceren wat wel/niet kan (wat houdt het in als je zoveel mogelijk thuis moet blijven, wat kan dan wel/niet)
- Het versterken van goede gewoontes die mensen hebben gevormd
- Bewustzijn van het belang van gedragsverandering voor anderen, niet alleen het zelf
- Bewustzijn van ons gedrag als onderdeel van een sociale dilemma (wie mag in welke mate en wanneer gebruikmaken van welk deel van de openbare ruimte)

Groet,

5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e
 5.1.2e Faculty of Social and
 Behavioural Sciences | Utrecht University | Visiting address: Room 5.1.2e Sjoerd
 Groenman building, Padualaan 14, Utrecht | Postal address: PO Box 5.1.2e 3508 TC,
 Utrecht, the Netherlands | Phone: +31 5.1.2e | e-mail: 5.1.2e @uu.nl | Skype:
 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e @amsterdamumc.nl>
Sent: woensdag 22 april 2020 11:38
To: 5.1.2e <5.1.2e @fsw.leidenuniv.nl>; 5.1.5 5.1.2e @rivm.nl>;
 5.1.2e <5.1.2e @amsterdamumc.nl>; 5.1.2e
 <5.1.2e @amsterdamumc.nl>; 5.1.2e @media-gezondheid.nl' <5.1.2e @media-
 gezondheid.nl>; 5.1.2e @essb.eur.nl' <5.1.2e @essb.eur.nl>; 5.1.2e @maastrichtuniversity.nl'
 <5.1.2e @maastrichtuniversity.nl>; 5.1.2e @essb.eur.nl' <5.1.2e @essb.eur.nl>;

5.1.2e @maastrichtuniversity.nl' <5.1.2e @maastrichtuniversity.nl>;
 5.1.2e @ggdgelderlandzuid.nl' <5.1.2e @ggdgelderlandzuid.nl>;
 5.1.2e @radboudumc.nl' <5.1.2e @radboudumc.nl>;
 5.1.2e @uva.nl' <5.1.2e @uva.nl>;
 5.1.2e @uu.nl>; 5.1.2e @umcg.nl' <5.1.2e @umcg.nl>;
 5.1.2e @uva.nl' <5.1.2e @uva.nl>;
 Cc: 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e @uu.nl>;
 5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e @rivm.nl>;
 <5.1.2e @rivm.nl>

Subject: Re: Verzoek

Beste 5.1.2e en rest van het kernteam,

Ik denk dat de Corona Gedragsunit zich niet alleen moet richten op interventies om (preventief) gedrag van individuele burgers te beïnvloeden, maar breder moet zijn. Het lijkt mij dat ook (andere) sociale wetenschappen betrokken moeten worden (dus bv. ook sociologie, politicologie/bestuurkunde, economie - incl. gedragseconomie). Wellicht is het nuttig om te inventariseren om welke problemen en invalshoeken het gaat.

Zowel mbt de afschaling van maatregelen als ook mbt gebruik van eventuele corona apps zijn de volgende invalshoeken m.i. ook relevant:

Invalshoeken en vragen kunnen zijn (naast dus de invalshoek preventief gedrag):

1. *Informatie, risicoperceptie en Individuele keuzes: Is er sprake van verschillen in de perceptie/beleving van risico's en wat betekent dat voor de keuzes van mensen? Welke informatie hebben mensen nodig om zelf verantwoorde keuzes te maken? Hoe kan je zorgen dat mensen misinformatie herkennen en hoe kan je het effect van misinformatie minimaliseren?*
2. *Collectieve invalshoek: Hoe kunnen individuele en collectieve belangen goed afgestemd worden en hoe kan je collectief gedrag bevorderen? Wat is de rol van sociale normen en waarden daarbij? Kan een beroep op morele waarden (bv zelfopoffering, solidariteit) een rol spelen bij bevorderen van collectief gedrag? Wat is de rol van sociale netwerken bij het bevorderen van sociaal gedrag?*
3. *Morele aspecten en beleid: Welke waarden en moreel kader worden gebruikt bij het beleid? Welk effect hebben maatregelen op de verhouding tussen burgers onderling en tussen burgers en de overheid?*

Het lijkt mij dat wetenschappers met kennis van deze gebieden een goede aanvulling zijn.

Mbt de corona app lijkt het me erg belangrijk dat mensen goed begrijpen wat het doel van de app is, hoe het werkt en wat de risico's zijn. Dit is allemaal nog niet duidelijk, dus informatie voor burgers kan niet ontwikkeld worden. Dit is evenwel wel belangrijk mocht er ooit een tracing app komen. Uiteindelijk zal het een keuze van burgers zelf zijn om de app te gebruiken. Zij moeten dan ook de goede informatie hebben om deze keuze te kunnen

maken. Ik zou dus niet de benadering kiezen dat burgers overgehaald moeten worden om de app te gebruiken (adoptie). Dat gaat averechts werken. Beroep op sociale normen en morele waarden ('je doet het voor de ander') kan wel.

Ook belangrijk lijkt mij om goed op de hoogte te zijn van alle technische, ICT, epidemiologische en juridische haken en ogen rondom een dergelijke app, om de implicaties voor gedrag en keuzes van burgers goed te begrijpen. Het maakt immers nogal wat uit hoe accuraat een melding is. Zoals het er nu uit ziet, zal een melding in verreweg de meeste gevallen een foute melding zijn (vanwege de lage accuraatheid van de test en de geringe kans om met een ziek iemand in contact te komen). Dus bij melding dat iemand in contact is geweest met een besmet iemand, is dat waarschijnlijk onjuist. Dat maakt wat uit voor hoe je de "testuitslag" communiceert.

Heel goed dat 5.1.2e de Taskforce gaat voorzitten.

vrg

5.1.2e

4.

5.

<image002.png>

6.

7.

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Amsterdam UMC, Vrije Universiteit Amsterdam

8. Department of Public and Occupational Health | room 5.1.2e

Amsterdam Public Health research Institute

Van der Boerhorststraat 7,1081 BT Amsterdam,NL

T +31(0)2 5.1.2e | E 5.1.2e [@amsterdamumc.nl](mailto:5.1.2e@amsterdamumc.nl) |

9. www.amsterdamumc.nl | www.vumc.nl | www.amsterdam-public-health.org

10. | www.5.1.2e.com

11.

12. [Zie ook het zomernummer 2018 van het populair wetenschappelijk tijdschrift Skepter](#)

13.

14.

15.

<image003.png>

16.

17. **Van:** 5.1.2e . <5.1.2e@fsw.leidenuniv.nl>

Verzonden: woensdag 22 april 2020 09:07

Aan: 5.1.5 5.1.2e 5.1.2e [@rivm.nl](mailto:5.1.2e@rivm.nl); 5.1.2e .

<5.1.2e@amsterdamumc.nl>; 5.1.2e . <5.1.2e@amsterdamumc.nl>;

5.1.2e@media-gezondheid.nl' <5.1.2e@media-gezondheid.nl>; 5.1.2e@essb.eur.nl'

<5.1.2e@essb.eur.nl>; 5.1.2e@maastrichtuniversity.nl'

<5.1.2e@maastrichtuniversity.nl>; 5.1.2e@essb.eur.nl' <5.1.2e@essb.eur.nl>;

5.1.2e@maastrichtuniversity.nl' <5.1.2e@maastrichtuniversity.nl>;

5.1.2e@ggdgelderlandzuid.nl' <5.1.2e@ggdgelderlandzuid.nl>;

5.1.2e@radboudumc.nl'

<5.1.2e@radboudumc.nl>; 5.1.2e@uva.nl'

<5.1.2e@uva.nl>; 5.1.2e@uu.nl' <5.1.2e@uu.nl>;

5.1.2e <5.1.2e@amsterdamumc.nl>; 5.1.2e@umcg.nl'
 <5.1.2e@umcg.nl>; 5.1.2e@uva.nl' <5.1.2e@uva.nl>;
 5.1.2e@uu.nl' <5.1.2e@uu.nl>
CC: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>;
 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>;
 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Onderwerp: RE: Verzoek

18.

Beste 5.1.2e

Aanvullend op punt 3 zou ik zeker gebruik maken van experts uit bestaande netwerken, zoals de Health & Well-being hoogleraren van het Digital Society programma van de VSNU, die een landelijke afspiegeling vormen van eHealth expertise, zie <https://www.thedigitalsociety.info/nl/thema/health-well-being/> en <https://www.thedigitalsociety.info/nl/experts/> onder Health & Well-being staan de namen van de hoogleraren. Verder kan ik graag nog namen aanleveren voor specifieke expertise (data science, adherence, lage SES etc).

Hartelijke groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@uu.nl>

Sent: woensdag 22 april 2020 12:10

To: 5.1.2e, <5.1.2e@amsterdamumc.nl>; 5.1.2e,
 <5.1.2e@fsw.leidenuniv.nl>; CoronaGedragsUnit <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e,
 <5.1.2e@amsterdamumc.nl>; 5.1.2e, <5.1.2e@amsterdamumc.nl>;
 5.1.2e@media-gezondheid.nl' <5.1.2e@media-gezondheid.nl>; 5.1.2e@essb.eur.nl'
 <5.1.2e@essb.eur.nl>; 5.1.2e@maastrichtuniversity.nl' <5.1.2e@maastrichtuniversity.nl>;
 5.1.2e@essb.eur.nl' <5.1.2e@essb.eur.nl>; 5.1.2e@maastrichtuniversity.nl'
 <5.1.2e@maastrichtuniversity.nl>; 5.1.2e@ggdgelderlandzuid.nl'
 <5.1.2e@ggdgelderlandzuid.nl>; 5.1.2e@radboudumc.nl'
 <5.1.2e@radboudumc.nl>; 5.1.2e@uva.nl'
 <5.1.2e@uva.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@uu.nl>;
 5.1.2e@umcg.nl' <5.1.2e@umcg.nl>; 5.1.2e@uva.nl'
 <5.1.2e@uva.nl>

Cc: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e
 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e
 <5.1.2e@rivm.nl>

Subject: RE: Verzoek

Beste 5.1.2e en allemaal,

Als interdisciplinair sociale wetenschapepr sluit ik me graag aan bij de suggesties van 5.1.2e mbt bredere processen en expertise. In de sociale/gezondheidspsychologie is een (kleine) literatuur rondom gedragsbehoud die relevant is. Ik denk zelf aan de volgende factoren, waarvan ik een aantal al op andere momenten heb gesuggereerd, excuus voor de herhaling:

- Versterken van percepties van persoonlijke relevantie van maatregelen
- Zorgen voor positieve feedback van gedragsverandering
- Duidelijker dan nu communiceren wat wel/niet kan (wat houdt het in als je zoveel mogelijk thuis moet blijven, wat kan dan wel/niet)

- Het versterken van goede gewoontes die mensen hebben gevormd
- Bewustzijn van het belang van gedragsverandering voor anderen, niet alleen het zelf
- Bewustzijn van ons gedrag als onderdeel van een sociale dilemma (wie mag in welke mate en wanneer gebruikmaken van welk deel van de openbare ruimte)

Groet,

5.1.2e

5.1.2e
 5.1.2e Faculty of Social and
 Behavioural Sciences | Utrecht University | Visiting address: Room 5.1.2e Sjoerd
 Groenman building, Padualaan 14, Utrecht | Postal address: PO Box 5.1.2e 3508 TC,
 Utrecht, the Netherlands | Phone: +31 5.1.2e e-mail: 5.1.2e@uu.nl | Skype:
 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@uva.nl>
Sent: dinsdag 21 april 2020 23:53
To: 5.1.5 5.1.2e @rivm.nl>
Subject: RE: Verzoek

Beste 5.1.2e

Dank je wel voor de update. Indrukwekkende respons!

Ik zal nadenken over de issues bij het afschalen. Wanneer hebben jullie die input nodig?

Idem wat betreft Taskforce Gedragwetenschappen. Aan welke criteria moeten de leden voldoen?
 Kan het bijv. ook een UD zijn?

Veel groeten,

5.1.2e